

אין כמעט חוברת או מודעה של גוש אמונים שאין בהן

איזכור של סכנת החורבן המיידית, בגבולות אושוויץ

תקדים בין הרב צבי יהודה קוק ובין הנוער הדתי-לאומי. הרב הישיש וחשוך הבנים, חי חי צניעות ופרישות ובו לחר הצעירים הדתיים בחרו בו בשל נקינותו, כדמות שהיא היפוכו הגמור של עסקן מיפלגתי טיפוס.

שנים אחרי-כך, ב-1977, כאשר רצה הרב קוק להעליב ולפגוע בזבולון המר, השתמש כלסו בתארי הגנאי החמורים: "עסקן של משרד-הסעד ובני-עקיבא. יש לו תאוות כבוד". לא רק הסלידה מעסי קנות קישרה את הרב הקשיש למעריציו הצעירים, אלא האופן בו הקדים אהבה לאמונה.

בישיבת מרכז הרב התקיים אחרי המלי-חמה דיון שבו השתתף יוחנן פריד, בוגר הישיבה, המשמש כיום כרב באגף קצין חינוך בצ"ל. דבריו של פריד נסכו על הכיסוסים לארץ-ישראל השלמה, תלמיד אחר, יואל בן-גון סיפר בדיון זה כיצד הרגיש עצמו כמחייב דוד מלך ישראל, הכפי לרגלי חומת היריהנית ערב כיבושו, כפי שמתואר בשירתו של אוריצי גרינברג.

זמן קצר לאחר מכן, באחד השיעורים, ישב הרב מהורה, ופיתאום התחיל לכתוב בדברים ונתן אותם בידי תלמידו, יוחנן פריד. כותרת הכתוב היתה לא תגורו. כרוז זה הפך למעין מגילת-סוד למצעם של הצעירים מתגנדי הנסיגה, שבו היה כתוב בין השאר: "הארץ הזאת היא שלנו אין כאן שום שטחים ערביים ואד-מות ערביות, אלא אדמות ישראל, נחלות אבותינו הנצחיות, היא בכל גבולותיה התנכיים שייכת לשלטון ישראל". דברים אלה של הרב קוק, דרכו את קפיץ גוש-אמונים לעתיד לבוא.

בדור מקיף על דרכי הגאולה וסימניה שבו ליקט הרב את "סימני קול שופרו של המשיח הקרב ובא", והיבורים נוספים, מבהירים כי שורשי הרעיון המונח ביסודו של גוש-אמונים מצויים בפרשנות המטא-פיזית ובלעיונות, "האתחלתא-דגאולה", שי עלו ופרחו בציונות הדתית והגיעו לשיא במילחמת ששת הימים.

מיסעדה וקיוסק

בחרון

שרשרת ההפגנות וההתנחלויות נוסח גוש-אמונים, קשורה לקבוצת המתנחלים הראשונה שאותה הנהיג משה לוינגר לחברון עוד בספט' 68, והיא מאפיינת

מנחם בגין מחבק את בני קצובר מתנחלים בכל מקום

את טכניקת ההתנחלויות של גוש-אמו-נים.

הרב וכמה עשרות תלמידים ובוגרי-גוש אמונים, חזרו הרב שכרו חדרים במלון פארק שבכניסה לחברון, והודיעו למושל הצבאי שבכוונתם לעשות את הפסח בעיר ולהתפלל במערת-המכפלה. כבר במהלך החג ביקרו אותם סגן ראש-הממשלה, יגאל אלון, ושרים אחרים, והרב לוינגר הצהיר בפניהם כי אין בכונתו לעזוב את חברון בתום החג.

אחרי שהתה חודש ימים במלון, עברה הקבוצה בפקודת המושל הצבאי להתגורר בבניין המושל במרכז-העיר. צעדיו של לוינגר גררו את הממשלה להחליטה על הקמת ישיבה. במרס 1970 החליטה ועדת השרים לענייני-ביטחון על הקמת 250 יחידות-דיור ממזרח לחברון הערבית -

יחידות דיור שהפכו לשכונה עירונית בשם קריית ארבע. בתוך קבוצה זו היה צעיר שפניו מאורר כים, בעל זקן שחרחר קצוץ - בני קצובר. פירסומו הראשון בא לו כאשר נשא אשה בטקס חגיגי גדול בחצר המימ-של הצבאי, בבניין המיטרה של חברון.

הרב גורן אחרי כיבוש הכותל צוויס קדושים מימי קדם

המתנחלים ניסו להציג את חתונתו של קצובר כאירוע לאומי-היסטורי.

"גבולות אושוויץ"

(הקו-הירוק)

גוש-אמונים הוקם רשמית רק בסוף '74. התארגנות זו היתה פועל יוצא מריגשות התיסכול והחרדה שאחרי מלחמת יום-הכיפורים. באחת ההפגנות הראשונות של גוש-אמונים, הטיף יואל בן-גון לצאת נגד ממשלתו של יצחק רבין, כשם שיצאו היהודים נגד השלטון הבריטי הזר שהיה בארץ. אוסף הביטויים העזים של בן-גון וחבריו אחרי מלחמת יום-הכיפורים כלל את מרכיבי החרדה שבעיקבות התבוסה. חרדה מ"נסיגה", מ"אובדן עצמאות", מ"ממשלה שאינה ריבונית", מ"דרך החור-בן". את אותם שאינם מסכימים עם גוש-אמונים הם האשימו ב"פיק-בירכיים" ו"אוש גדול". כל סיסמות גוש-אמונים לקוחות מתקופות של חרדה, צרה, חורבן ושואה - וכונתן לעורר הלחץ.

"ממשלת הספר הלבן" הם קראו נגד ממשלות המערך הליכודי כאחד, כאילו להזכיר את גבולות המנדט של השלטון הבריטי הם קבעו: "הממשלה יוצרת תחום-מושב ליהודים". את ממשלת רבין הא-שימו, כי היא משאירה את הגדה המערבית, "יודנריין" - נקיה מיהודים - כפי שביקשו הגרמנים לעשות באירופה, וכשבא אל-סאדאת לירושלים לבשר שלום, אמר עליו משה שמיר בכנס בעופרה: "זהו היטלר שעל הגילוס".

אין כמעט אסיפה, חוברת, מודעה של גוש-אמונים שאין בהם איזכור של "סכנת החורבן" (המיידית!) "גבולות אושוויץ" (הקו-הירוק), "אובדן עצמאות", "שואה", "טבח בידי שונאי ישראל", "טדי קולק הפך בעיניהם ל"פועל לפי מיטב מסורת היודנראט" וחיים בר-לב שהתנגד להקמת אלון-מורה" חצת את הקווים לשרם את האוייב". גם בגין הפך לבוגד מסוכן, כאשר הסכים לפינוי כל סיני.

הזוג המתנחל

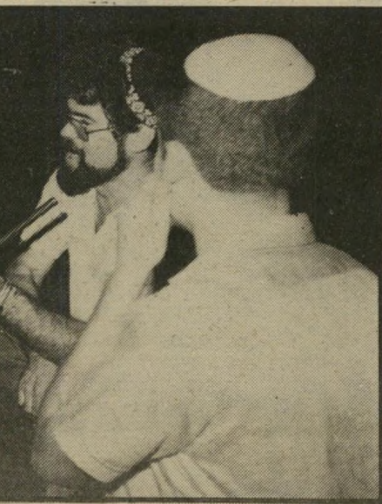
קצובר ופליקס

הגרעין המניע להתנחלויות גוש-אמונים

היו חבריו בני קצובר ומנחם פליקס. מראשוני קבוצת הרב לוינגר. לאחר הק"מ מת קריית-ארבע דיברו ביניהם על הקמת גרעין חדש שיעלה להתיישבות בשכם ובחברון, כמו נשלמה המלאכה החלוצית. גרעין אלון-מורה של בני קצובר ומנחם פליקס היה הגרעין הראשון של גוש-אמונים.

כאשר שאל עיתונאי את קצובר בהפ"גנה הראשונה בגדה: "איפה אתה מתנחל, בחברון או בשכם?" ענה קצובר: "כבר תקענו יתד ביהודה ויש לגאול את חרפת השמרון, שהוא יודנריין". עשר פעמים יצאו קצובר ופליקס מקריית-ארבע להפיצת גנות התנחלות בצפון הגדה המערבית. עד לסוף '75 פונו שש פעמים מחורבות התחנה התורכית בסבסטיה, עד שממשלת רבין נכנעה והתקבלה פשרה - הקמת מחנה צבאי בכפר קדום, שממערב לשכם. ליישוב החדש קראו אלון-מורה, ושם היו צריכים לכאורה קצובר ופליקס להקים את ביתם.

שש שנים ישבו קצובר ופליקס בקריית-ארבע. כמעט שנתיים הפגינו בסבסטיה, בקדום ישבו שלוש שנים. בינואר '79 יצאו קצובר ופליקס מקדום בראש שיירה של כלירכב להקים ישוב חדש, קרוב יותר לשכם.

אנשי גוש-אמונים נגד צה"ל כמו נגד השלטון הבריטי

הם עזבו את קדום, נטלו את חבריהם ואת השם אלון-מורה, כדי להמשיך במסע ההתנחלות: "יש עדיין ספר-לבן ויש הידרדרות". אמר קצובר בישיבת מוכירות גוש-אמונים, בדורשו לחדש או את הפג"נות ההתנחלות.

אחרי שישבו בשולי הכביש לשכם שבו עזו אחדים בחורף '79, שוב ניצחו קצובר ופליקס, הוקם עבורם ישוב חדש - שוב אלון מורה שמו - על אדמות הכפר הערבי רוג'ייב. בעלי האדמות הערביים עתרו לבג"ץ וזה הורה לפנות את המת-נחלים. שוב היו הפגנות ומחאות. מדינת ישראל כולה עקבה בדריכות אחרי בני קצובר - הייעתר לצו בית-המישפט ויס"כים להתפנות? שרים בממשלה אמרו ש"קצובר יכול, אם יסרב להתפנות, להפיל את ממשלת בגין.

כשנה ישבו קצובר ופליקס ברוג'ייב, עד שנמצאה פשרה לפינויים. בהתאם לצו בית-המישפט, ובחורף '80 עשו דרכם להתנחלות החדשה בהר-כבי, בהתנחלות ששנו תיקרא אלון-מורה.

ממשלת בגין השקיעה בהקמת הישוב החדש לקצובר ופליקס מאמץ כספי ואי-רגוני אדיר, ששום ישוב בארץ לא ידע כמותו בעבר. מסוקים גדולים של צה"ל העבירו ציוד, לבד מעשרות משאיות, מגר-פים ובלודזורים שגוייסו, למיבצע ההתי-נחלות בידי השלטונות.

ראשי גוש-אמונים הקפידו לארגן את הפגנות ההתנחלות כימי החופשות של בתי-הספר, כדי לאפשר את בואם של נערי רבים ככל האפשר ואף לנצל את הציוד הממלכתי של מוסדות החינוך ה"דתיים". לנוער הדתי היתה זו חוויה מיוחדת של

היכרות ואף ישיבה בצוותא של בנים ובנות, שלה אין הם זוכים בימים רגילים. ההפגנות של 1974/75 הולידו הרבה זוגות צעירים. גם ההתנגשויות עם צה"ל, יותר משהיתה בהם סכנה ואיום למפריי-החוק, היה בהם שעשוע. הם שיחקו עם צה"ל במחבואים, משחקי-צופיות) מי ישתתף - ידוף, מי ייגרר לשק-קמח, מי ישיג, מי חוויות עליונות ומרתקות של נוער גלגל, שעמדו בסתירה לשמות המפוצצים של מיבצעי גוש-אמונים, שמות כמו "מיבצע מסירות-נפש".

בהפגנות גוש-אמונים נוצל כמעט כל סמל יהודי אפשרי: בעת ההפגנה בסבסטיה, בדצמבר 1975, כאשר שר-הביט-חון דאז, שימעון פרס, בא למחנה המס-גינים ודרש את פינוי המקום, פרץ הרב לוינגר מהפגשה החוצה בצעקות, כשי הוא קורע בהפגנתיות את בגדיו, אות לאבל מסורתי מהמם, תוך קריצה לעבר מצלמות הטלוויזיה.

במיקרים אחרים, כאשר חיילים הגיעו לפנות את המתנחלים, כמו לפי אות מסויים, פתחו המתנחלים בנענועי תפי-לה. תמונה אחרת הקשורה ברב לוינגר היתה כאשר בלב השוק הערבי של חבר-רון הוא ניצב עטוף בטלית, שקוע כולו בתורה, בעוד מושלה הצבאי של העיר

אנשי גוש-אמונים נגד צה"ל כמו נגד השלטון הבריטי

ניצב חסר-אונים ומנוע מלפנות את היהודי המתפלל.

שנוררים ופרטיזנים

דני רובינשטיין בוחן בסיפרו את מקור רות הפרנסה של המתנחלים, שעיקר תקי-ציביהם מכספי משלם המיסים, אמנם, פה ושם היו גם תורמים פרטיים. כמו: יצחק שובינסקי (מהגל חברת אוטוקרט לשעבר), שתרם מכונית לרב לוינגר ולי-אנשיו. זמן קצר אחרי בואם לחברון (זמן מה אחרי-כך נחקר שובינסקי על חלוקת מכוניות במחירי הנחה לאישים שונים), גם הבנקאי הידוע בן-ציון תרם כסף למת-נחלי חברון (לפני שנתפס בגניבה הושם בבית-הכלא). הקבלן הירושלמי פרץ בן-גיאת עזר ללא תמורה למתנחלי עפרה.

היו גם בעלי-מזון יהודיים מחו"ל ש"סשיעו, ובראשם "מלך בתי-הקאזינו וה"הימורים של לונדון", סיריל שטיין וסוחר-הנשק ממכסיקו מרכוס כ"ץ (שניהם תור-מים של המפד"ל). אבל כל התרומות האלה לא היה בהן כדי לפרנס את פעי-לות גוש-אמונים אפילו יום אחד.

לצורכי ההפגנות וההתנחלויות היה צו-רך בסכומי-עתק, שאת רובם נתנה לגוש-אמונים ממשלת ישראל. ככל שעבר הזמן גדלו סכומי הכסף, שהקציבה הממשלה ל"קבוצה פוליטית זו, אשר לא ידעה כמעט מחסור. את כל הפגנות ההתנחלות האנ-טי-ממשלתיות מימנה הממשלה עצמה, בי-יד רחבה. הלחץ שהפעיל הגוש, ביחד עם רגשי ההתרפסות על העבר, מוטט את יכולת העמידה של הממשלות, שתגובות על מעשי ההתנחלות הבלתי-היחוקיים היתה היענות ריגשית בעיקרה.